

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

21. januar 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus — forordning (EF) nr. 110/2008 — artikel 16, litra b) — antydning — brændevin af æblecider fremstillet i Finland og markedsført under betegnelsen »Verlados« — den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados««

I sag C-75/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af markkinaoikeus (domstol i handelsretlige sager, Finland) ved afgørelse af 13. februar 2015, indgået til Domstolen den 19. februar 2015, i sagen:

Viiniverla Oy

mod

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič (refererende dommer), og dommerne C. Toader, A. Rosas, A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: A. Calot Escobar,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den franske regering ved G. de Bergues, D. Colas og S. Ghiandoni, som befuldmægtigede
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato M. Russo
- Europa-Kommissionen ved P. Aalto, I. Galindo Martín og B. Eggers, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: finsk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 16, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 af 15. januar 2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89 (EFT L 39, s. 16).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Viiniverla Oy (herefter »Viiniverla«), der er et selskab efter finsk ret, og Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus (heretter »Tutkimuskeskus«), der er et tilsynsmyndighed på sundheds- og socialområdet, herefter »tilsynsmyndigheden«) vedrørende sidstnævntes afgørelse af 18. november 2013 om fra den 1. februar 2014 at forbyde Viiniverla at markedsføre en drikkevarer med betegnelsen »Verlados«.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 2. og 14. betragtning til forordning nr. 110/2008 lyder som følger:

»(2) Spiritussektoren er vigtig for forbrugerne, producenterne og landbrugssektoren i [Den Europæiske Union]. De foranstaltninger, der gælder for spiritussektoren, bør bidrage til at nå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, forebygge vildledende praksis og sikre markedsgennemsigtighed og fair konkurrence. [...]

[...]

(14) Rådets forordning (EF) nr. 510/2006 af 20. marts 2006 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler [(EUT L 93, s. 12), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1791/2006 af 20. november 2006 (EUT L 363, s. 1),] gælder ikke for spiritus, og der bør derfor i denne forordning fastsættes regler om beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus. Geografiske betegnelser bør registreres med angivelse af, at en spiritus har oprindelse i et land eller i en region eller et lokalt sted, hvis spiritusens kvalitet, ry eller andre egenskaber i alt væsentligt kan tilskrives dens geografiske oprindelse.«
- 4 Artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 110/2008 bestemmer:

»Denne forordning finder anvendelse på al spiritus, der bringes i omsætning i [Unionen], uanset om den er fremstillet i [Unionen] eller i tredjelande, og spiritus, der fremstilles i [Unionen] med henblik på eksport. [...]
- 5 Artikel 15 i forordning nr. 110/2008 med overskriften »Geografiske betegnelser« bestemmer:

»1. I denne forordning forstås ved »geografisk betegnelse« en betegnelse, der angiver, at en spiritus har oprindelse i et land, en region eller et lokalt sted, hvis spiritusens bestemte kvalitet, ry eller andre egenskaber i alt væsentligt kan tilskrives dens geografiske oprindelse.

2. De geografiske betegnelser, der er nævnt i stk. 1, er registreret i bilag III.

3. De geografiske betegnelser, der er registreret i bilag III, kan ikke blive artsbetegnelser.

Betegnelser, der er blevet artsbetegnelser, kan ikke registreres i bilag III.

At en betegnelse er blevet til en artsbetegnelse vil sige, at en spiritusbetegnelse, selv om den er knyttet til det sted eller det område, hvor produktet oprindeligt blev fremstillet eller bragt i omsætning, er blevet den almindelige betegnelse for en spiritus i [Unionen].

4. Spiritus, der er forsynet med en geografisk betegnelse, der er registreret i bilag III, skal overholde alle de specifikationer i den tekniske dokumentation, der er omhandlet i artikel 17, stk. 1.«

6 Forordningens artikel 16 med overskriften »Beskyttelse af geografiske betegnelser« har følgende ordlyd:

»Med forbehold af artikel 10 beskyttes de geografiske betegnelser, der er registreret i bilag III, mod:

[...]

b) ethvert misbrug eller enhver efterligning eller antydning, selv hvis produktets virkelige oprindelse er angivet, eller den geografiske betegnelse er anvendt i oversættelse eller ledsaget af et udtryk som »art«, »type«, »stil«, »fremstillet« eller »smag« eller andre tilsvarende angivelser

[...]«

7 I bilag III til forordning nr. 110/2008 med overskriften »geografiske betegnelser« fremgår det, at »Calvados« blev registreret i produktkategori nr. 10, »Brændevin af æblecider eller pærecider«, med Frankrig som oprindelsesland.

Finsk ret

8 I henhold til alkohollovens § 43, stk. 1 (alkoholilaki (1143/1994), herefter »alkoholoven«), er producenten og importøren af en alkoholholdig drikkevare ansvarlig for kvaliteten og sammensætningen af den af disse markedsførte alkoholholdige drikkevarer samt for, at produktet og dets mærkning og øvrige præsentation er i overensstemmelse med de herfor gældende regler og bestemmelser.

9 I henhold til alkohollovens § 49, stk. 2, kan tilsynsmyndigheden, bl.a. hvis en alkoholholdig drikkevare eller dennes præsentation er i strid med de regler og bestemmelser, der gælder herfor, forbyde markedsføringen af det pågældende produkt eller bestemme, at det skal trækkes tilbage fra markedet, uden at der ydes godtgørelse herfor.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Viiniverla, der har hjemsted i Verla (Finland), har siden 2001 fremstillet og markedsført brændevinen af æblecider med navnet »Verlados«.

11 Efter at have modtaget en klage om et påstået misbrug af den franske geografiske betegnelse »Calvados« rettede Europa-Kommissionen den 23. november 2012 henvendelse til de finske myndigheder og anmodede dem om en afklaring af anvendelsen af navnet »Verlados«.

12 I deres svar af 31. januar 2013 angav de finske myndigheder, at »Verlados« er et lokalt produkt, hvis navn direkte henviser til dets fremstillingssted, nemlig landsbyen Verla og vinejendommen Verla. De tilføjede, at navnene »Calvados« og »Verlados« kun har deres sidste stavelse til fælles, hvilket ikke er tilstrækkeligt i henhold til Domstolens praksis, hvorefter der, for at der er tale om en »antydning«, skal foreligge to identiske stavelser.

- 13 Den 6. marts 2013 sendte Kommissionen en anmodning om supplerende oplysninger til de finske myndigheder. I anmodningen angav Kommissionen, at den var af den opfattelse, at navnet »Verlados« ikke var tilladt i henhold til artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008, og den oplyste Republikken Finland om, at den havde til hensigt at indlede en traktatbrudsprocedure mod denne medlemsstat, såfremt den ikke rettede sig efter denne fortolkning. Ifølge Kommissionen er endelsen »ados« i betegnelsen »Verlados« tilstrækkelig til at skabe en antydning, der knytter sig til betegnelsen »Calvados« som omhandlet i Domstolens praksis.
- 14 Som følge heraf vedtog tilsynsmyndigheden i henhold til alkohollovens § 49, stk. 2, en afgørelse, hvorved det blev forbudt Viiniverla med virkning fra den 1. februar 2014 at markedsføre den alkoholholdige drik »Verlados«.
- 15 Viiniverla anlagde sag ved markkinaoikeus (domstol i handelsretlige sager) med påstand om annullation af denne afgørelse. Selskabet gjorde for denne ret gældende, at eftersom anvendelsen af betegnelsen »Verlados« ikke udgør et misbrug, en efterligning eller en antydning i forhold til produktet »Calvados«, tilsidesætter den ikke EU-retten vedrørende beskyttelsen af geografiske betegnelser.
- 16 Idet markkinaoikeus (domstol i handelsretlige sager) er af den opfattelse, at Domstolens praksis indeholder alle de elementer, der er nødvendige for at afgøre den tvist, der verserer for den, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal der ved vurderingen af, om der foreligger en antydning som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 tages hensyn til opfattelsen hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger?
- 2) I forbindelse med vurderingen af forbuddet mod at anvende betegnelsen »Verlados« for en brændevin fremstillet på basis af æbler, der markedsføres under denne betegnelse i Finland, hvorved forbuddet er nedlagt med henblik på at beskytte den geografiske betegnelse »Calvados«, hvilken betydning har da følgende omstændigheder for fortolkningen af begrebet »antydning« som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 og anvendelsen af denne forordning:
- a) Den første del »Verla« af betegnelsen »Verlados« er en landsby i Finland, som den finske forbruger muligvis kender.
- b) Den første del »Verla« af betegnelsen »Verlados« henviser til producenten af dette produkt, Viiniverla.
- c) »Verlados« er et lokalt produkt fremstillet i Verla, hvoraf der gennemsnitligt er blevet solgt et par hundrede liter om året i vinejendommens egen restaurant, og som i begrænset omfang kan fås på bestilling ved det statslige alkoholselskab som omhandlet i alkoholloven.
- d) Ordene »Verlados« og »Calvados« har ud af tre stavelser kun én til fælles »dos«, men de sidste fire bogstaver »ados«, dvs. halvdelen af bogstaverne i de respektive ord, er identiske?
- 3) Såfremt betegnelsen »Verlados« anses for at udgøre en antydning som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008, kan anvendelsen af denne betegnelse da alligevel begrundes med en af de ovenfor nævnte omstændigheder eller en anden omstændighed, f.eks. den, at der i det mindste ikke er risiko for, at finske forbrugere tror, at »Verlados« er fremstillet i Frankrig?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 17 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at retten ved afgørelsen af, om der er tale om en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse, skal tage hensyn til opfattelsen hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger.
- 18 Mens den franske regering har foreslået, at det første spørgsmål besvares bekræftende, er den italienske regering og Kommissionen af den opfattede, at det ikke er nødvendigt at tage udgangspunkt i begrebet »forbruger«. Den italienske regering har i denne forbindelse anført, at der kan være tale om en »antydning«, selv om der ikke foreligger nogen risiko for forveksling i offentlighedens bevidsthed, hvorimod Kommissionen er af den opfattelse, at en antydning skal fastlægges objektivt alene på grundlag af en undersøgelse af de omhandlede betegnelser.
- 19 Ifølge artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 110/2008 forstås ved udtrykket »geografiske betegnelser« en betegnelse, der angiver, at en spiritus har oprindelse i et land, en region eller et lokalt sted, hvis spiritussens bestemte kvalitet, ry eller andre egenskaber i alt væsentligt kan tilskrives dens geografiske oprindelse.
- 20 Artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 beskytter de geografiske betegnelser mod enhver »antydning«, »selv hvis produktets virkelige oprindelse er angivet, eller den geografiske betegnelse er anvendt i oversættelse eller ledsaget af et udtryk som »art«, »type«, »stil«, »fremstillet« eller »smag« eller andre tilsvarende angivelser«.
- 21 Ifølge Domstolens praksis omfatter begrebet »antydning« det tilfælde, hvor det udtryk, der anvendes som betegnelse for et produkt, omfatter en del af en beskyttet betegnelse, således at forbrugeren, når han ser dette produkts navn, føres til at tænke på den vare, som betegnelsen gælder for (jf. i denne retning for så vidt angår artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 56; jf. ligeledes for så vidt angår artikel 13, stk. 1, litra b), i Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92 af 14.7.1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler (EFT L 208, s. 1), domme Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 25, og Kommissionen mod Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 44).
- 22 Det er korrekt, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 ikke henviser udtrykkeligt til begrebet »forbruger«. Det fremgår imidlertid af den ovenfor nævnte retspraksis, at Domstolen har fastslået, at det ved vurderingen af, om der er tale om en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse, bl.a. påhviler den nationale ret at efterprøve – ud over, om det udtryk, der anvendes som betegnelse for det pågældende produkt, omfatter en del af en beskyttet betegnelse – om forbrugeren, når han ser dette produkts navn, føres til at tænke på den vare, som betegnelsen gælder for. Den nationale ret skal således i det væsentlige tage hensyn til forbrugernes forventede reaktion, hvad angår det udtryk, der anvendes som betegnelse for det pågældende produkt, idet det væsentlige er, om forbrugeren forbinder dette udtryk med den beskyttede betegnelse.
- 23 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at den beskyttelse, der følger af artikel 16 i forordning nr. 110/2008 af geografiske betegnelser skal fortolkes på grundlag af det formål, der forfølges med registreringerne af sidstnævnte, dvs. således som det fremgår af 14. betragtning til forordningen, at gøre det muligt at angive, at en spiritus har oprindelse i et land eller i en region eller et lokalt sted, hvis spiritussens kvalitet, ry eller andre egenskaber i alt væsentligt kan tilskrives dens geografiske oprindelse (dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 47).

- 24 Ordningen for registrering af geografiske betegnelser for spiritus i forordning nr. 110/2008 har desuden, som det fremgår af anden betragtning hertil, ikke alene til formål at bidrage til at forebygge vildledende praksis og sikre markedsgennemsigtighed og fair konkurrence, men også at nå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau.
- 25 Det fremgår af den nu faste praksis vedrørende forbrugerbeskyttelse, at man som hovedregel inden for dette område skal tage hensyn til den formodede forventning hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger (jf. bl.a. domme Mars, C-470/93, EU:C:1995:224, præmis 24, Gut Springenheide og Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, præmis 31, Estée Lauder, C-220/98, EU:C:2000:8, præmis 30, Lidl Belgium, C-356/04, EU:C:2006:585, præmis 78, Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, præmis 61, Lidl, C-159/09, EU:C:2010:696, præmis 47, og Teekanne, C-195/14, EU:C:2015:361, præmis 36).
- 26 Med henblik på at vurdere, om et udtryk, der anvendes som betegnelse for et produkt, kan indeholde en antydning af en beskyttet betegnelse som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008, finder et sådant kriterium, der udspringer af proportionalitetsprincippet, ligeledes anvendelse (jf. i denne retning dom Estée Lauder, C-220/98, EU:C:2000:8, præmis 28).
- 27 Hvad dernæst angår den forelæggende rets tvivl med hensyn til, om den omstændighed, at betegnelsen »Verlados« henviser til fremstillingsstedet for det i hovedsagen omhandlede produkt, og som angiveligt er kendt af den finske forbruger, er relevant i forbindelse med bedømmelsen af begrebet »antydning«, skal det bemærkes, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 beskytter de geografiske betegnelser, som er opført i bilag III mod enhver »antydning« på hele Unionens område. Hvad angår nødvendigheden af at sikre en effektiv og ensartet beskyttelse af disse geografiske betegnelser på dette område skal det i lighed med, hvad den italienske regering og Kommissionen har gjort gældende, bemærkes, at begrebet »forbruger«, som den i præmis 21 i denne dom omhandlede retspraksis henviser til, omfatter en europæisk forbruger og ikke blot forbrugeren i den medlemsstat, hvor det produkt, som antyder en beskyttet geografisk betegnelse, fremstilles.
- 28 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at det med henblik på at afgøre, om der er tale om en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse, påhviler den nationale ret at tage hensyn til opfattelsen hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger, idet sidstnævnte begreb skal anses for at henvise til en europæisk forbruger og ikke blot til forbrugeren i den medlemsstat, hvor det produkt, som antyder en beskyttet geografisk betegnelse, fremstilles.

Det andet spørgsmål

- 29 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at den med henblik på at vurdere, om betegnelsen »Verlados« udgør en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse til den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados« for tilsvarende produkter, ikke alene skal tage hensyn til det fonetiske og visuelle slægtskab mellem disse betegnelser, men også om der foreligger omstændigheder, der tyder på, at anvendelsen af betegnelsen »Verlados« kan vildlede den finske forbruger.
- 30 Den forelæggende ret er navnlig i tvivl om, hvilken vægt der skal tillægges følgende omstændigheder, nemlig, for det første, at den første del af betegnelsen »Verlados« er navnet på en landsby, Verla, i Finland, som den finske forbruger muligvis kender, for det andet, at bestanddelen »Verla« henviser til virksomheden Viiniverla, som fremstiller drikken »Verlados«, for det tredje, at denne drik er et lokalt produkt, der fremstilles og sælges i begrænset omfang, og, for det fjerde, at udtrykkene »Verlados« og »Calvados« kun har en ud af tre stavelser til fælles, mens de sidste fire bogstaver i disse ord, dvs. halvdelen af bogstaverne i de respektive ord, er identiske.

- 31 Det skal indledningsvis bemærkes, at det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om betegnelsen »Verlados« for brændevin af æblecider udgør en »antydning« som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 til den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados«. Domstolen kan imidlertid i forbindelse med en præjudiciel afgørelse i givet fald give anvisninger med henblik på at vejlede den nationale ret i dens afgørelse (jf. i denne retning domme Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, præmis 60, og ligeledes i denne retning Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 49).
- 32 Som det fremgår af denne doms præmis 21, påhviler det den forelæggende ret med henblik på at vurdere, om der foreligger en »antydning« som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2009, at undersøge, om forbrugeren, når han ser betegnelsen »Verlados«, føres til at tænke på den vare, som er omfattet af den beskyttede geografiske betegnelse, i hovedsagen nærmere bestemt »Calvados«.
- 33 I denne forbindelse har Domstolen allerede fastslået, at det med rette kan antages, at der foreligger en antydning af en beskyttet betegnelse – for så vidt angår varer, der har visuelle ligheder – når varebetegnelserne frembyder et fonetisk og visuelt slægtskab (jf. i denne retning domme Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 27, Kommissionen mod Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 46, og Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 57).
- 34 Domstolen har fastslået, at der foreligger et sådant slægtskab, når det udtryk, der anvendes som benævnelse for pågældende produkt, ender med de to samme stavelser som den beskyttede betegnelse og indeholder samme antal stavelser som denne (jf. i denne retning dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 27).
- 35 Domstolen har ligeledes fastslået, at der i givet fald skal tages hensyn til, at der foreligger en »begrebsmæssig lighed« mellem to udtryk på forskellige sprog, eftersom en sådan lighed tillige med det fonetiske og visuelle slægtskab, som er nævnt ovenfor i denne doms præmis 33, kan føre forbrugeren til at tænke på den vare, som er forsynet med den beskyttede oprindelsesbetegnelse, når han ser et sammenligneligt produkt med den omtvistede betegnelse (jf. i denne retning dom Kommissionen mod Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 47 og 48).
- 36 Domstolen har desuden fastslået, at registreringen af et varemærke, der indeholder en geografisk betegnelse eller en angivelse, der svarer til denne betegnelse, og oversættelsen heraf, for spiritus, som ikke overholder specifikationerne for denne betegnelse, kan anses for at udgøre en antydning som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 (dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 58).
- 37 I den forelæggende sag skal det bemærkes, at det ifølge den foreliggende ret er ubestridt, at betegnelsen »Verlados« i Finland anvendes for produkter, der er tilsvarende produkter med den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados«, at de har objektive ensartede egenskaber, og at de set fra den omhandlede kundekreds' synsvinkel i vidt omfang indtages under samme omstændigheder.
- 38 Hvad angår den visuelle og fonetiske lighed mellem betegnelserne »Verlados« og »Calvados« skal den forelæggende ret tage den omstændighed i betragtning, at enhver af disse betegnelser indeholder otte bogstaver, hvoraf de sidste fire er identiske, at de har lige mange stavelser, og at de afsluttes med endelsen »dos«, hvilket bevirker, at der tydeligvis er et visuelt og fonetisk slægtskab mellem dem.
- 39 I henhold til Domstolens praksis påhviler det ligeledes den forelæggende ret at tage hensyn til eventuelle omstændigheder, der kan tyde på, at dette visuelle og fonetiske slægtskab mellem to betegnelser, ikke er tilfældigt (jf. i denne retning dom Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 28).

- 40 Den franske regering har i denne forbindelse gjort gældende, at produktet »Verlados« oprindeligt havde betegnelsen »Verla«, og at endelsen »dos« først blev tilføjet senere efter en mærkbar forøgelse af eksporten af »Calvados« til Finland i perioden fra 1990 til 2001. Denne regering har desuden anført, at endelsen »dos« ikke har nogen særlig betydning på finsk. Disse omstændigheder, som det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, kan udgøre tegn på, at det slægtsskab, der er nævnt i denne doms præmis 38, ikke er tilfældigt.
- 41 Hvad angår de af den forelæggende ret opregnede omstændigheder skal det, som alle de parter, der har indgivet skriftlige indlæg, bemærkes, at disse omstændigheder ikke er relevante med henblik på at afgøre, om der foreligger en »antydning« som omhandlet i artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008.
- 42 Den forelæggende ret har for det første understreget, at betegnelsen »Verlados« dels henviser til navnet på virksomheden Viiniverla, der fremstiller denne drikkevarer, dels til landsbyen Verla, som er kendt af den finske forbruger, hvorfor betegnelsen ikke kan anses for at vildlede den finske forbruger.
- 43 Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt indledningsvis at bemærke, at der ifølge artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 kan være tale om en »antydning«, selv hvis produktets virkelige oprindelse er angivet (jf. i denne retning dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 59).
- 44 Det skal dernæst præciseres, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 beskytter de geografiske betegnelser, som er registreret i dets bilag III, mod enhver »antydning« på hele Unionens område. Det er i denne forbindelse nævnt i denne doms præmis 27, at begrebet »forbruger«, som den i præmis 21 i denne dom omhandlede retspraksis henviser til, omfatter en europæisk forbruger og ikke blot forbrugeren i den medlemsstat, hvor det produkt, som antyder en beskyttet geografisk betegnelse, fremstilles.
- 45 Endelig har Domstolen allerede fastslået, at der kan foreligge en »antydning«, uden at der er nogen risiko for forveksling mellem de pågældende produkter (domme Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 26, og Kommissionen mod Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 45), hvilket bl.a. forudsætter, at der hverken i offentlighedens bevidsthed skabes associationer vedrørende produktets oprindelse, eller at en operatør utilbørligt kan udnytte en beskyttet geografisk betegnelses omdømme (jf. i denne retning dom Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 46).
- 46 For det andet har den forelæggende ret understreget den omstændighed, at drikkevarer »Verlados« er et lokalt produkt, der fremstilles i landsbyen Verla, at det kun sælges lokalt i et begrænset omfang, og at man desuden kan bestille det ved det statslige alkoholselskab som omhandlet i alkoholoven.
- 47 Det er i denne forbindelse, uanset at denne omstændighed er bestridt af den franske regering, som har fremlagt dokumentation for, at drikkevarer med betegnelsen »Verlados« ligeledes kan erhverves via fjernsalg af forbrugere i andre medlemsstater, tilstrækkeligt at bemærke, at nævnte omstændighed under alle omstændigheder er irrelevant, eftersom forordning nr. 110/2008 ifølge dens artikel 1, stk. 2, finder anvendelse på al spiritus, der bringes i omsætning i Unionen.
- 48 Henset til de ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål herefter besvares med, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at med henblik på at vurdere, om betegnelsen »Verlados« udgør en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse til den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados« for tilsvarende produkter, skal den forelæggende ret tage hensyn til det fonetiske og visuelle slægtskab mellem disse betegnelser og til eventuelle omstændigheder, der kan tyde på, at et sådant slægtskab ikke er tilfældigt, og vurdere, om en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet europæisk gennemsnitsforbruger, når han ser dette produkts navn, føres til at tænke på det produkt, som er omfattet af den beskyttede geografiske betegnelse.

Det tredje spørgsmål

- 49 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at anvendelsen af en betegnelse, som kan anses for at udgøre en »antydning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, af en geografisk betegnelse, som er anført i bilag III til den nævnte forordning, alligevel kan tillades med henvisning til en af de i det andet spørgsmål nævnte omstændigheder eller den omstændighed, at der ikke er risiko for forveksling mellem de omhandlede produkter.
- 50 Det følger af ordlyden af artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008, at »[m]ed forbehold af artikel 10[, der indeholder særlige regler for anvendelse af varebetegnelser og geografiske betegnelser,] beskyttes de geografiske betegnelser, der er registreret i bilag III, mod [...] b) [...] enhver [...] antydning [...]«. Da der ikke gælder sådanne særlige regler, der finder anvendelse på omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, kan den forelæggende ret – såfremt den fastslår, at der er tale om en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse – ikke godkende betegnelsen »Verlados« med henvisning til de i det andet spørgsmål omhandlede omstændigheder.
- 51 Endvidere, og således som det er anført i nærværende doms præmis 45, kan der være tale om en »antydning«, selv hvis der ikke foreligger nogen risiko for forveksling af de pågældende produkter.
- 52 På baggrund af de ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at anvendelsen af en betegnelse, som anses for at udgøre en »antydning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, af en geografisk betegnelse, som er anført i bilag III til forordningen, ikke kan godkendes, selv hvis der ikke er nogen risiko for forveksling.

Sagens omkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 16, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 af 15. januar 2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89 skal fortolkes således, at det med henblik på at afgøre, om der er tale om en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse, påhviler den nationale ret at tage hensyn til opfattelsen hos en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger, idet sidstnævnte begreb skal anses for at henvise til en europæisk forbruger og ikke blot til forbrugeren i den medlemsstat, hvor det produkt, som antyder en beskyttet geografisk betegnelse, fremstilles.**
- 2) **Artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at med henblik på at vurdere, om betegnelsen »Verlados« udgør en »antydning« som omhandlet i denne bestemmelse til den beskyttede geografiske betegnelse »Calvados« for tilsvarende produkter, skal den forelæggende ret tage hensyn til det fonetiske og visuelle slægtskab mellem disse betegnelser og til eventuelle omstændigheder, der kan tyde på, at et sådant slægtskab ikke er tilfældigt, og vurdere, om en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet europæisk gennemsnitsforbruger, når han ser dette produkts navn, føres til at tænke på det produkt, som er omfattet af den beskyttede geografiske betegnelse.**

- 3) Artikel 16, litra b), i forordning nr. 110/2008 skal fortolkes således, at anvendelsen af en betegnelse, som kan anses for at udgøre en »antydning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse, af en geografisk betegnelse, som er anført i bilag III til denne forordning, ikke kan godkendes, selv hvis der ikke er nogen risiko for forveksling.**

Underskrifter